CAIBIDIL 3

Dónall Ó Conaill agus an Traidisiún Parlaiminteach

Príomhthoradh Foghlama:
2.2 iniúchadh a dhéanamh ar ról agus ar thábhacht bheirt cheannairí a bhí páirteach i dtraidisiún parlaiminteach i bpolaitíocht na hÉireann

Torthaí Foghlama Ábhartha Eile: 1.3, 1.4, 1.9, 1.10, 1.11, 2.3, 2.7, 2.11, 2.13

Cad a chiallaíonn an traidisiún parlaiminteach i stair na hÉireann?

Is éard atá i gceist leis an téarma 'traidisiún parlaiminteach' ná athruithe polaitiúla a lorg agus modhanna síochánta in úsáid. Sa chaibidil seo, beimid ag foghlaim faoi na hathruithe a d'éirigh le Dónall Ó Conaill a bhaint amach.

Cúlra Dhónaill Uí Chonaill

Rugadh agus tógadh Dónall Ó Conaill gar do Chathair Saidhbhín i gContae Chiarraí sa bhliain 1775. Tógadh le Gaeilge é. Mar gheall ar na Péindlíthe, cuireadh Ó Conaill go dtí an Fhrainc chun oideachas a fháil agus é cúig bliana déag d'aois. Bhí cead ag 10% de Chaitlicigh a dtalamh a choimeád, d'ainneoin na bplandálacha agus na bPéindlíthe, agus bhí uncail le Dónall Ó Conaill ina measc. Ba é siúd a chinn Ó Conaill a chur go dtí an Fhrainc.

Aimsir na Réabhlóidí

Scanraigh na réabhlóidí i Meiriceá agus sa Fhrainc rialtas na Breataine, agus faoi 1793 cuireadh deireadh le cuid de na Péindlíthe. Ón am sin ar aghaidh, bhí cead ag Caitlicigh a bheith ina saighdiúirí, múinteoirí, dochtúirí agus dlíodóirí. Bhí cead acu a reiligiún a chleachtadh agus scoileanna a bhunú. Fós féin áfach, ní raibh cead ag Caitlicigh a bheith ina bpolaiteoirí ná ina mbreithiúna.

Scaip foréigean Réabhlóid na Fraince ar fud na Fraince. An lá a d'fhág Ó Conaill an scoil agus é ocht mbliana déag, dícheannaíodh Rí na Fraince ar an ngilitín. Ar lámh amháin, chuaigh foréigean na réabhlóide sin go mór i bhfeidhm ar Ó Conaill agus chreid sé nárbh fhiú an doirteadh fola. Ar an lámh eile, chuaigh mana na réabhlóide – liberté (saoirse), égalité (comhionannas), fraternité (bráithreachas) – go mór i bhfeidhm air. Léigh sé leabhair le leithéidí Thomas Paine. Roimh i bhfad, bhí Ó Conaill ina bhall de na hÉireannaigh Aontaithe. Ag an am céanna, theastaigh uaidh a bheith ina dhlíodóir agus b'fhearr leis modhanna síochánta a úsáid chun athruithe polaitiúla a bhaint amach.

Foclóir

Cathair Saidhbhín: *Cahersiveen*
d'ainneoin na bplandálacha: *despite the plantations*
dlíodóir/dlíodóirí: *lawyer(s)*
breitheamh/breithiúna: *judge(s)*
dícheannaíodh ar an ngilitín é: *he was guillotined*
nárbh fhiú an doirteadh fola: *bloodshed wasn't worth it*

An Ghramadach

Tuiseal Ainmneach: Dónall Ó Conaill
Tuiseal Ginideach: Cúlra Dhónaill Uí Chonaill

Dónall Ó Conaill

Fuascailt na gCaitliceach

Ceann de na hathruithe polaitiúla a bhí á lorg ag Ó Conaill ná go gcuirfí deireadh leis na Péindlíthe deireanacha. Tugtar 'Fuascailt na gCaitliceach' air sin, agus chiallaigh sé go mbeadh saoirse iomlán ag na Caitlicigh ó na Péindlíthe. Mhothaigh Ó Conaill gur ghá gluaiseacht náisiúnta a bhunú chun na hathruithe sin a bhaint amach. Mar sin in 1823, bhunaigh sé 'Compántas na gCaitliceach'. Lorg an compántas síntiús, 'cíos Caitliceach', óna mbaill chun íoc as bunú nuachtáin, as cásanna cúirte agus as feachtais toghchánaíochta. Bhí an síntiús chomh beag sin go raibh gach duine in ann é a íoc agus a bheith ina bhall den chompántas. Thaistil Ó Conaill ar fud na tíre ag tabhairt óráidí spreagúla. Faoin am sin, bhí an leasainm 'an Fuascailteoir' á thabhairt air.

Fothoghchán i gContae an Chláir

Sa bhliain 1828, chun ní ba mhó airde a tharraingt ar an mbac a bhí ar Chaitlicigh suí sa pharlaimint, bheartaigh Ó Conaill seasamh i bhfothoghchán i gContae an Chláir. Ní raibh cead ach ag fir vóta a chaitheamh ag an am; agus b'éigean do na fir sin talamh a bheith acu, talamh a raibh luach áirithe ard air. D'éirigh leis an gConallach tacaíocht a fháil ó na fir sin, agus bhuaigh sé an fothoghchán. Bhí eagla ar Phríomh-Aire na Breataine ag an am – Duke Wellington – go dtarlódh éirí amach eile mura nglacfaidís leis i bparlaimint Westminster. Mar gheall air sin, tugadh fuascailt do na Caitlicigh sa bhliain 1829. Faoi dheireadh, bhí Caitlicigh in ann suíocháin a thógáil sa pharlaimint agus oibriú i bpoist rialtais in aon tír in Impireacht na Breataine, dá mba mhian leo. D'fhág sé sin gur ghlac Ó Conaill lena shuíochán in Westminster.

Foclóir

fuascailt, saoradh: ***emancipation***
Fuascailt na gCaitliceach, saoradh na gCaitliceach: ***Catholic Emancipation***
feachtas/feachtais toghchánaíochta: ***election campaign(s)***
an Fuascailteoir: ***the Liberator***
bhí fothoghchán ann: ***there was a by-election***
talamh a raibh luach áirithe ard air: ***land which had a certain high value***

Stampa ag comóradh éachtaí a rinne Dónall Ó Conaill.

Fuascailt na nGiúdach agus an Feachtas i gcoinne Sclábhaíochta

Ag an am, ní raibh cead ag Giúdaigh suíocháin a ghlacadh sa pharlaimint, ach an oiread le Caitlicigh. Bhí Ó Conaill ar dhuine de na polaiteoirí ba mhó a thacaigh lena bhfuascailt i bparlaimint Westminster. Anuas air sin, thacaigh Ó Conaill leis na hiarrachtaí a rinneadh chun deireadh a chur leis an sclábhaíocht. Labhair sé faoi sa pharlaimint agus d'fhreastail sé ar imeachtaí frithsclábhaíochta go minic. Chabhraigh na nithe sin le cur i bhfeidhm an Achta um Chealú na Sclábhaíochta sa bhliain 1833, acht a chuir deireadh leis an sclábhaíocht in Impireacht na Breataine.

Theastaigh ó Dhónall Ó Conaill go gcuirfí deireadh leis an sclábhaíocht ar fud an domhain. Uair amháin dúirt sé: 'I represent the Irish people, and I will act as the Irish people will sanction. Come liberty, come slavery to myself, I will never countenance slavery at home or abroad.' Thug sé amach go rialta faoi George Washington, mar gurbh úinéir sclábhaí é. Thug sé amach faoi Fhorógra Shaoirse Mheiriceá ag rá gur cheart an chéad líne a athrú go 'Liberty in America

means the power to flog slaves, and to work them for nothing.' Sa bhliain 1840, dúirt cainteoir ó Nua-Eabhrac, James Cannings Fuller, ag an gCéad Chomhdháil Frithsclábhaíochta 'There is a charm in the name Daniel O'Connell all over the universe… Mr O'Connell could do more for the suppression of slavery in the United States than any other man.'

Foclóir

Giúdach/Giúdaigh: ***Jew(s)***
Acht um Chealú na Sclábhaíochta: ***Slavery Abolition Act***
gluaiseacht frithsclábhaíochta: ***anti-slavery movement***
an Chéad Chomhdháil Frith-Sclábhaíochta: ***the first Anti-Slavery Convention***
cáin (ag cáineadh, ainm briathartha): ***criticising***
dochrach, díobhálach: ***harmful***
athbhunú: ***re-establishment***

Frederick Douglass, iarsclábhaí agus ceannaire ar an ngluaiseacht frithsclábhaíochta. Thug Ó Conaill cuireadh dó óráid a thabhairt i mBaile Átha Cliath.

Cé gur thuig Ó Conaill go bhféadfadh sé tacaíocht na nGael-Mheiriceánach a chailleadh mar gheall ar a sheasamh ar an gceist, lean sé air ag cáineadh na sclábhaíochta.

Bliain na hAisghairme

Ón uair a dúnadh an pharlaimint Phrotastúnach i mBaile Átha Cliath, tháinig meath ar thionsclaíocht agus ar thrádáil in Éirinn, agus cuireadh dlíthe diana i bhfeidhm. Chreid Ó Conaill gurb é an t-aon réiteach ar na fadhbanna sin, ná deireadh a chur le hAcht an Aontais agus parlaimint a chur ar ais i mBaile Átha Cliath. Chreid sé go bhféadfadh sé an ghluaiseacht, a bhí bunaithe aige mórthimpeall ar Fhuascailt na gCaitliceach, a úsáid arís chun deireadh a chur le hAcht an Aontais.

Dealbh de Dhónall Ó Conaill ar Shráid Uí Chonaill, Baile Átha Cliath.

Foclóir

bliain aisghairme/Bliain na hAisghairme: ***Year of Repeal***
tháinig meath ar thionsclaíocht: ***industry declined***
doirteadh fola: ***bloodshed***
gabhadh é: ***he was arrested***
béaloideas: ***folklore***
An Muileann gCearr: ***Mullingar***
theastaigh uaidh mearbhall a chur ar…: ***he wanted to confuse …***
Cluain Tarbh: ***Clontarf***
bhí cosc ar an gcruinniú: ***the meeting was banned***
chuir sé ar ceal é: ***he cancelled it***

D'fhógair Ó Conaill 1843 mar 'Bhliain na hAisghairme'. D'eagraigh sé cruinnithe fud fad na tíre. D'fhreastail sluaite ollmhóra orthu, 100,000 duine ar an gcruinniú sa Mhuileann gCearr agus 500,000 ar an gcruinniú i gCorcaigh. Spreag sé daoine lena chuid óráidí paiseanta. D'úsáid Ó Conaill a lán Béarla ag a chruinnithe mar gurbh é sin teanga na nuachtán. D'úsáid sé Gaeilge ag a chruinnithe nuair a theastaigh uaidh mearbhall a chur ar spiairí an rialtais, nó chun a bheith ag magadh faoi na spiairí sin, a bhí ann chun súil a choimeád air. Eagraíodh an cruinniú deireanach i gCluain Tarbh gar do Bhaile Átha Cliath. Bhí na sluaite ag bailiú le chéile nuair a d'fhógair rialtas na Breataine, ag an nóiméad deireanach, go raibh cosc ar an gcruinniú. Chuir Ó Conaill an cruinniú ar ceal láithreach mar nár theastaigh uaidh go dtarlódh aon doirteadh fola. Cúpla lá ina dhiaidh sin, gabhadh Ó Conaill agus cuireadh i bpríosún ar feadh trí mhí é.

Ó Conaill agus an Ghaeilge

Cé go raibh bua na dteangacha ag Ó Conaill (bhí Gaeilge, Béarla agus Fraincis aige), níor aithin sé an tábhacht a bhain leo. Dúirt sé 'It would be of vast advantage to mankind if all the inhabitants of the earth spoke the same language.' Ba mhinice é ag caint Béarla ná Gaeilge, de bharr na cumhachta a thug an Béarla dó. Mar thoradh air sin, lean gnáthdhaoine an eiseamláir a leag sé síos agus labhair siad Béarla in ionad Gaeilge. Chuir sé sin le meath na Gaeilge – rud a bhí ag tarlú ag an am.

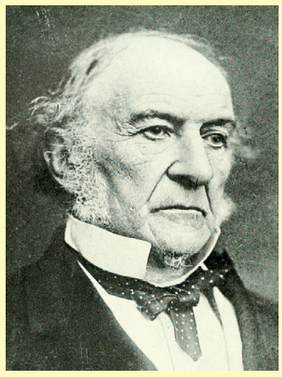
An Gorta Mór

Faoin uair a bhuail an dúchan (galar a tháinig ar na prátaí) Éire sa bhliain 1845, ba sheanfhear é an Conallach. Bhí ag teip ar a shláinte nuair a labhair sé i bparlaimint Westminster faoin ngá a bhí le cabhair do na bochtáin. Mhol a dhochtúirí dó dul go háit the agus shocraigh sé dul chun na Róimhe. Níor éirigh leis an Róimh a bhaint amach, áfach. Fuair an Fuascailteoir bás in 1847 in Genova na hIodáile. D'iarr sé go gcuirfí a chorp go hÉirinn agus a chroí chun na Róimhe. Is sna háiteanna sin atá siad go dtí an lá inniu.

Ag ceiliúradh Lá 'le Pádraig in Halifax, Ceanada, le híomhá den Fhuascailteoir. Mí an Mhárta 2023.

Chuaigh Dónall Ó Conaill go mór i bhfeidhm ar mhuintir na hÉireann ag an am agus tá sé sin le feiceáil go soiléir sa bhéaloideas. Cumadh na céadta amhrán agus dán faoi i nGaeilge agus i mBéarla. I measc na leasainmneacha a tugadh air, bhí an *Counsellor*, an Fuascailteoir agus Rí na hÉireann. Thug sé inspioráid do Mahatma Gandhi agus do Martin Luther King. Sa bhliain 1889, scríobh Príomh-Aire na Breataine, William Gladstone, gurb é Ó Conaill 'the greatest popular leader of the present century and the greatest Irishman that ever lived… who never for a moment changed his end and never hesitated to change his means.' Chruthaigh Dónall Ó Conaill múnla don traidisiún parlaiminteach a d'fhéadfadh ceannairí eile a leanúint in Éirinn agus thar lear.

William Ewart Gladstone

Foclóir

béaloideas na tíre: ***folklore of the country***

cuireadh nimh ina chupán: ***poison was put in his cup***

spré, airgead a thugann bean d'fhear agus iad ag pósadh: ***dowry***

An bhfuil a fhios agat?

Insítear go leor scéalta faoi Dhónall Ó Conaill i mbéaloideas na tíre. Seo ceann de na scéalta is cáiliúla:

Tugadh cuireadh dinnéir d'Ó Conaill i Londain. Deirtear gur cuireadh nimh ina chupán. Ach bhí cailín aimsire ó Éirinn ann agus bhí Gaeilge aici. Bhí a fhios aici go raibh an nimh ina chupán agus theastaigh uaithi nod a thabhairt don Fhuascailteoir. Bhí sí ag freastal ar an mbord nuair a dúirt sí leis:

"A Dhónaill Uí Chonaill, an dtuigeann tú Gaeilge?"

"Tuigim go maith í, a chailín ó Éirinn."

"Tá nimh i do chupán a mharódh na céadta!"

"Maith tú, a chailín, is tabharfaidh mé spré duit."

Mhalartaigh Ó Conaill a chupán ar chupán eile. Deirtear go bhfuair an fear, a d'ól as cupán Uí Chonaill, bás dá bharr. Mhair Dónall Ó Conaill.

Bileog Oibre

Dónall Ó Conaill agus an Traidisiún Parlaiminteach

Cuid A: Comóradh

1. Ar ainmníodh sráid ar bith i do cheantar féin i ndiaidh Uí Chonaill? Faigh amach cad iad na bailte agus cathracha in Éirinn ina bhfuil sráideanna ainmnithe as.
2. An bhfuil dealbh in onóir Uí Chonaill i do cheantar féin? Faigh amach cad iad na bailte agus cathracha in Éirinn ina bhfuil dealbha de.
3. Cén tslí a ndéantar comóradh ar Ó Conaill in Melbourne na hAstráile?
4. Cén tslí a ndéantar comóradh ar Ó Conaill sa Nua-Shéalainn?

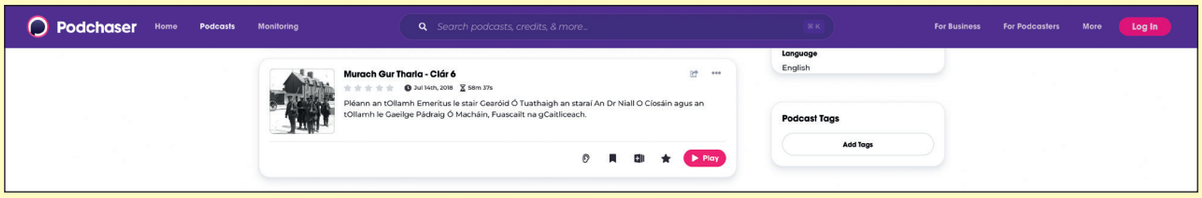
Cuid B: Ag obair le Foinsí

Freagair na ceisteanna a bhaineann leis na foinsí seo.

Foinse 1: Murach gur Tharla, clár raidió.

Lean an nasc thíos agus freagair na ceisteanna.

https://www.podchaser.com/podcasts/rte-murach-gur-tharla-705066/episodes/recent

1. Céard atá á phlé ar chlár 6 de 'Murach gur Tharla'?
2. Cén dáta a craoladh an clár seo den chéad uair?
3. An foinse phríomha nó foinse thánaisteach é an clár raidió seo? Mínigh do fhreagra.

Foinse 2: Siar Linn https://soundcloud.com/rnl/siar-linn-3

Lean an nasc thuas agus freagair na ceisteanna.

1. Céard atá á phlé ar chlár 3 de 'Siar Linn'?
2. Cén teideal atá ar an leabhar a scríobh Ríonach Uí Ógáin?
3. Cén Béarla a chuirfeá ar an teideal sin?
4. Cén saghas eolais a thugann an béaloideas don staraí i do thuairim féin?
5. Cén bhliain ina raibh comhrac aonair idir Ó Conaill agus D'Esterre?
6. An foinse phríomha nó foinse thánaisteach é podchraoladh mar seo? Mínigh do fhreagra.

Foinse 3: Cínlae Amhlaoibh Uí Shúilleabháin

Seo píosaí as cínlae (dialann) le hAmhlaoibh Ó Súilleabháin, fear as Callainn, i gContae Chill Chainnigh. Bhí sé ina bhall den chraobh áitiúil de Chompántas na gCaitliceach. Bhailigh sé an cíos Caitliceach. Léigh na píosaí agus freagair na ceisteanna a ghabhann leo. Tá simpliú déanta ar an nGaeilge.

Bliain: 1828	Iontráil Dialainne
8ú Iúil	Bhí gach fuinneog sa mbaile líonta le coinnle ar lasadh in onóir Dhónaill Uí Chonaill anocht a toghadh i gContae an Chláir chun a bheith ina pholaiteoir i Londain.
20ú Iúil	Tine mhór ag Cnoc na gCapall os cionn Bhearna na Gaoithe in onóir Dhónaill Uí Chonaill, agus lucht vótála in Éirinn.
28ú Meán Fómhair	Is luath ar maidin do gríosaíodh (dúisíodh) lucht síochána Uí Chonaill (baill de Chumann Síochána Uí Chonaill) ar dhruma do bhualadh chun cruinnithe le haghaidh imeachta faoi dhéin lucht síochána Chontae Thiobraid Árann (chun dul agus bualadh leis na daoine sa Chumann Síochána i dTiobraid Árann). Beidh muintir Uí Scolaigh agus muintir Fuinsion ónár dtaobh féin ann. Tá siad cóirithe go hornáideach (gléasta go galánta) le filléadaí uaine (glas), buí, dearg, bán, gorm, corcra, donn, craorag (crimson), crón (tan) agus gach dath sa domhan… Ach ní thaitníonn liomsa ná le daoine tromaí (dáiríre) eile mná agus garlaigh (páistí) agus drumaí agus lucht ceoil agus meirgí (banners) .i. brait uaine le deilbh Uí Chonaill (bratacha glasa le híomhá Uí Chonaill orthu) etc. orthu, do bheith acu, óir gríosóidh sé lucht Rí Uilliam .i. na hOrains, inár gcoinne (mar spreagfadh sé lucht an rí .i. na hOráistigh, inár n-éadan)

1. (a) Cén fáth a raibh coinnle ar lasadh ar an 8ú Iúil? (b) Cad a bhain Dónall Ó Conaill amach?
2. Cén tslí inar cheiliúir na daoine éacht Uí Chonaill ar an 20ú Iúil?
3. Ar an 28 Meán Fómhair, cén tslí ar tugadh le fios do na daoine go raibh sé in am dul chuig an gcruinniú?
4. Cén tslí a raibh na daoine gléasta don chruinniú?
5. Cad a bhí leo agus iad ag dul chuig an gcruinniú ar an 28 Meán Fómhair?
6. 5 Cén bhuairt atá ar Amhlaoibh Ó Súilleabháin ag deireadh na hiontrála ar an 28 Meán Fómhair?
7. Cén saghas foinse í an fhoinse sin thuas: foinse phríomha nó foinse thánaisteach? Mínigh do fhreagra.
8. Déan cur síos ar na láidreachtaí a bhaineann le dialanna mar fhoinse staire.

Foclóir

iontráil dialainne: ***diary entry***

éacht/éachtaí: ***achievement(s)***

Foinse 4

Ba é Tomás Rua Ó Súilleabháin a chum an dán seo tar éis d'Ó Conaill fothoghchán an Chláir a bhuachan. Éist leis an amhrán ar YouTube tríd an nasc seo a chóipeáil i do bhrabhsálaí https://www.youtube.com/watch?v=VNXR2kXAgAE

Gaeilge an ama	Gaeilge an lae inniu
'Sé Dónall binn Ó Conaill caoin An planda fíor den Ghael-fhuil Gur le feabhas a phinn is meabhair a chinn Do scól sé síos an chraos-shliocht; Go bhfuil se scríte i bPastorína* Go maithfear cíos do Ghaelaibh 'S go mbeidh farraigí breac le flít ag teacht isteach thar pointe Chléire.	Is é Dónall Ó Conaill atá binn agus caoin [Duine uasal] de shliocht na nGael Trína chumas scríbhneoireachta agus intinne cháin sé lucht an tsaint agus scríobh Pastorini* ina leabhar nach mbeidh ar Ghaeil cíos a íoc agus go mbeidh an fharraige lán le báid ag teacht isteach thar Chléire.
In Uíbh Ráthach thiar tá an dragún dian, Ár sciath ar iarthar Éireann,	Tá fear láidir dian i nGaeltacht Chiarraí Theas Ár gcosantóir ar iarthar na hÉireann
Go bhfágfaidh iad go bráth fó chiach – An t-ál so shéan an éide. Fán is fiach dhá gcrá go dian, Gan fáil ar iasacht scléipe, Fé sháil an diabhail a ngrád go léir Ach plá is pian dá réabadh.	Go raibh siad faoi bhrón go deo An dream seo a dhiúltaigh an éide. Go raibh siad cráite ciaptha gan aon sonas i ndán dóibh Go raibh gach aon duine acu faoi chos an diabhail agus plá agus pian á scrios.

**Pastorini: Ba é Pastorini an t-ainm cleite a bhí ag Caitliceach Sasanach a scríobh leabhar, ina ndearna sé tairngreacht faoi (i) chliseadh na hEaglaise sin a raibh tacaíocht Rialtas Shasana aici agus (ii) athshlánú an Chaitliceachais.*

Cuid C: Líon na Bearnaí

saoirse	Westminster	tacaíocht na nGael-Mheiriceánach	Compántas na gCaitliceach
síntiús	comhionannas	gluaiseacht náisiúnta	Thomas Paine
fuascailt	bliain na haisghairme	bráithreachas	'an Fuascailteoir'
éirí amach	dhlíodóir	sclábhaíocht	modhanna síochánta
Giúdaigh	Chláir	Acht um Chealú na Sclábhaíochta	suíocháin
cáineadh	cruinnithe	Fuascailt na gCaitliceach	Chluain Tarbh
cosc	gabhadh	Acht an Aontais	ceal
sheanfhear	Mahatma Gandhi	traidisiún parlaiminteach	Martin Luther King

Chuaigh mana Réabhlóid na Fraince; _____, _____ agus _____, go mór i bhfeidhm ar Dhónall Ó Conaill. Léigh sé leabhair le leithéidí _____ _____. Roimh i bhfad, bhí Ó Conaill ina bhall de na hÉireannaigh Aontaithe. Ag an am céanna, theastaigh uaidh a bheith ina _____ agus b'fhearr leis _____ _____a úsáid chun athruithe polaitiúla a bhaint amach.

Mhothaigh Ó Conaill gur ghá _____ _____ a bhunú chun _____ na _____ a bhaint amach. Mar sin in 1823, bhunaigh sé _____ na _____. Lorg an compántas _____, 'cíos Caitliceach', óna mbaill chun íoc as bunú nuachtán, as cásanna cúirte agus as feachtais toghchánaíochta. Thaistil Ó Conaill ar fud na tíre ag tabhairt óráidí spreagúla. Faoin am seo bhí an leasainm __ _____ á thabhairt air.

Bheartaigh Ó Conaill seasamh i bhfothoghchán i gContae an _____ sa bhliain 1828. Bhí eagla ar Phríomh-Aire na Breataine ag an am – Duke Wellington - go dtarlódh _____ _____ eile mura nglacfaí le hÓ Conaill i bparlaimint _____. Mar gheall air sin, fuair Caitlicigh _____ sa bhliain 1829. Faoi dheireadh, bhí Caitlicigh in ann _____ a thógáil sa pharlaimint.

Thacaigh Ó Conaill leis na hiarrachtaí fuascailt a fháil do na _____ agus le deireadh a chur leis an _____. Chabhraigh sé le cur i bhfeidhm an _____ um _____ na _____ sa bhliain 1833, acht a chuir deireadh leis an sclábhaíocht in Impireacht na Breataine.

Cé gur thuig Ó Conaill go bhféadfadh sé _____ na _____ _____ a chailleadh mar gheall ar a sheasamh, lean sé air ag _____ na sclábhaíochta.

Chreid Ó Conaill gurb é an t-aon réiteach ar na fadhbanna in Éirinn ná deireadh a chur le h_____ an _____ agus parlaimint a chur ar ais i mBaile Átha Cliath. Ba é 1843 _____ na _____. D'eagraigh sé _____ fud fad na tíre. Eagraíodh an cruinniú deireanach i g_____ _____ gar do Bhaile Átha Cliath. Bhí na sluaite ag bailiú le chéile nuair a d'fhógair Rialtas na Breataine, ag an nóiméad deireanach, go raibh _____ ar an gcruinniú. Chuir Ó Conaill an cruinniú ar _____ láithreach. Níor theastaigh uaidh go dtarlódh aon doirteadh fola. Cúpla lá ina dhiaidh sin, _____ Ó Conaill agus cuireadh i bpríosún ar feadh trí mhí é.

Faoin uair a bhuail an dúchan Éire sa bhliain 1845, ba _____ é an Conallach. Bhí ag teip ar a shláinte nuair a labhair sé i bparlaimint Westminster faoin ngá a bhí le cabhair do na bochtáin. Chruthaigh sé múnla den _____ _____ a d'fhéadfadh ceannairí eile a leanúint in Éirinn agus thar lear. Thug sé inspioráid do _____ _____ agus do _____ _____ _____ a lean na modhanna síochánta céanna a d'úsáid Ó Conaill chun Fuascailt na gCaitliceach a bhaint amach.